

Специфіка вивчення зарубіжної літератури в школі

Ісасва О.О.

д. пед. н., проф., зав. кафедрою методики
викладання світової літератури
НПУ ім. М.П. Драгоманова

План

1. Особливості вивчення художніх творів у перекладах, переспівах та переказах.
2. Вивчення художніх текстів з урахуванням менталітету українського народу.
3. Розгляд національної своєрідності літератур, що вивчаються.
4. Аналіз окремої національної літератури у контексті світового літературного процесу.

СПЕЦИФІКА - те, що притаманне виключно цьому предмету або явищу, його істотні ознаки, особливість.

✓ вивчення художніх творів у перекладах, переспівах та переказах

Художній переклад – це відтворення художнього тексту, який написаний однією мовою, засобами іншої мови.

Оригінал – це первісний твір, з якого робиться переклад.

Переказ – це відтворення прочитаного своїми словами.

Переспів – це наближений до перекладу новий твір, написаний на основі іншого.

Переклад - результат взаємодії двох культур

оригінал

первинний
текст

належить
рідній культурі

сприяє
пізнанню
рідної культури

здійснює діалог
між автором і
читачем

художній
переклад

вторинний
текст

належить двом
культурам
(рідній і чужій)

сприяє
пізнанню чужої і
рідної культури

здійснює діалог
між
автором, перекла-
дачем і читачем

«переклад ... є фактом рідної культури» (М. Рильський)

збагачує
національну
літературу

є важливим чинником
утвердження національної
культури, формування
національної свідомості
українців

відіграє важливу
роль у збагаченні
рідної мови

здійснює діалог
у часі

сприяє діалогу
культур різних
народів

є можливість через «інше»
(«чужу культуру») краще
пізнати «своє» («рідну
культуру»)

ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД

*Передача чужоземної поезії різних віків і народів
рідною мовою збагачує душу цілої нації, присвоює їй
такі форми і вирази чуття, яких вона не мала досі,
будуючи золотий міст зрозуміння і спочування між
нами і далекими людьми, давніми поколіннями.*

Іван Франко

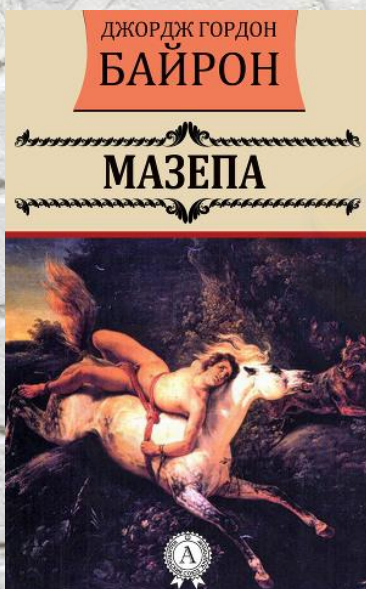
✓ Україноцентричний підхід до вивчення зарубіжної літератури в школі

урахування менталітету нашого
народу
у процесі вивчення творів
зарубіжної літератури

...немає і не може бути універсальної
для всіх країн і народів зарубіжної
літератури.

Дмитро Наливайко

- ❑ виявлення світового контексту творів української літератури через залучення широких міжкультурних і міжлітературних зв'язків
- ❑ розширення знань про рідну культуру;
- ❑ збагачення знань учнів про історію України, її справжніх героїв, боротьбу за її незалежність

ВИВЧЕННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ КРІЗЬ ПРИЗМУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

«дуддл» до 25-річчя Незалежності України

результат навчання

**формування національної та
громадянської ідентичності учнів,
їхніх патріотичних почуттів, любові
та шани до своєї країни**

методичні прийоми, що сприяють увиразненню українського контексту вивчення творів зарубіжної літератури

- обговорення теми/ епіграфу уроку, що містить висловлювання українського автора;

*Уламки вір. Уламки сподівань —
так захаращують безмежну душу,
що, мабуть, вже не віднайдись самому*

Василь Стус

У ПОШУКАХ
НОВОГО:
*з літератури
першої половини
XX століття*

*Кобзарю,
знаєш,
нелегка епоха
оцей двадцятий негномонний вік.
Завихрень — безліч.
Тиші — анітрохи.
А струсам різним утрачаєш лік.*

Ліна Костенко

КЛЮЧОВІ СЛОВА ТА ПОНЯТТЯ
до розділу:

- МОДЕРНІЗМ
- АВАНГАРДИЗМ
- МАСОВА КУЛЬТУРА
- ЕКСПРЕСІОНІЗМ
- «ПОТІК СВІДОМОСТІ»
- СИМВОЛІЗМ
- АКМЕІЗМ

- СЛОВО ВЧИТЕЛЯ НА УРОЦІ, ЩО МІСТИТЬ
ВИСЛОВИ УКРАЇНСЬКИХ АВТОРІВ

*Данте являється найвищим виразом,
поетичним вінцем та увічненням того, що
називаємо середніми віками (Іван Франко)*

- компаративний аналіз творів зарубіжної та української літератури
- створення проблемної ситуації на основі висловлювання українського автора

???

Як ви розумієте рядки Миколи Вороного, присвячені Полю Верлену:

**Двох різних націй ми сини, але ми рідні
На нас обох лежить один Сатурнів знак?**

- проведення диспуту, де вихідною дискусійною думкою є вислів українського автора

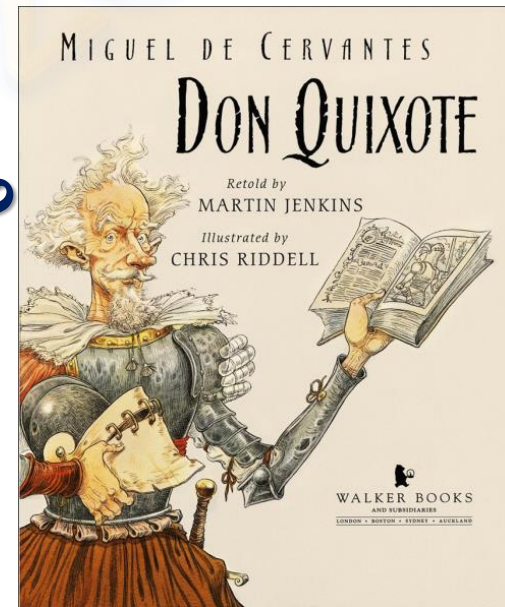
Ти, Дон Кіхоте, може, біснுவатий?

Що в тебе є? Печаль і далина.

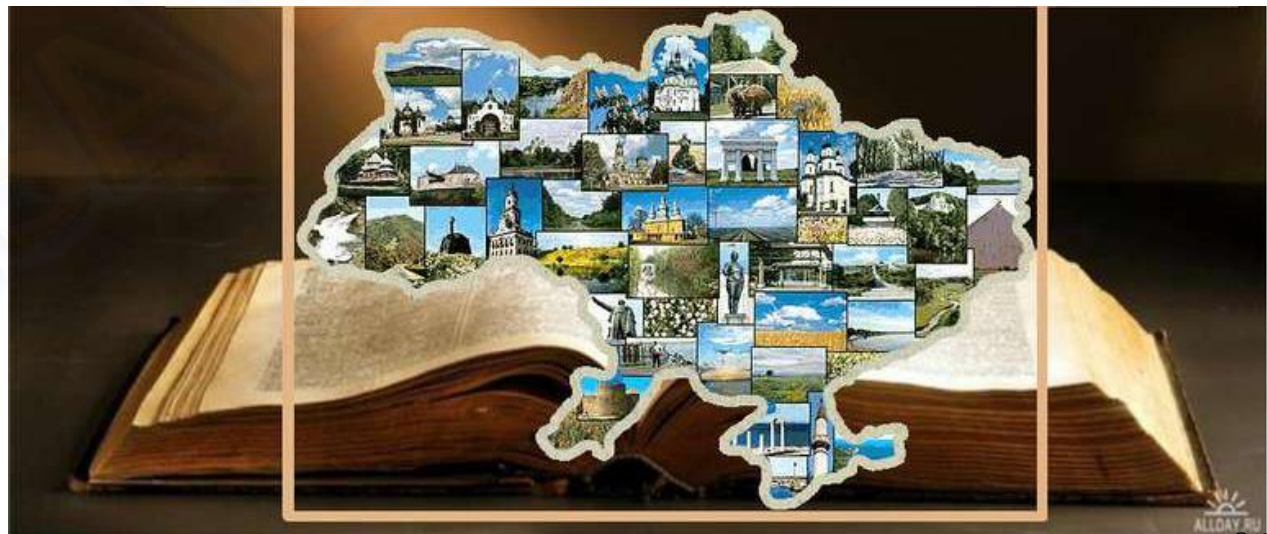
Тобі не досить – просто існувати?

Ти хочеш побороти чаклуна?!

Ліна Костенко («Балада моїх ночей»)

- зіставлення оригіналу і перекладу, перекладу і підрядника, різних варіантів перекладу твору;
- створення та обговорення мультимедійної презентації, присвяченої українським сторінкам життя та творчості зарубіжного письменника;
- організація самотійної дослідницької діяльності учнів, пов'язаної з пошуком, обробкою та аналізом інформації про зв'язки зарубіжних письменників з Україною

увиразнення національної своєрідності літератури, що вивчається

художній твір ЗЛ представляє **культуру**
країни, якій він належить, її
національний колорит

**національна
картина світу**

факти і реалії
національної
історії

національні
власні імена

національний
портрет

національний
костюм

національний
інтер'єр

національна
версифікація

національний
пейзаж

національна
топоніміка

розгляд окремої національної літератури у контексті світового літературного процесу

виявлення розмаїття міжтекстових
зв'язків

- ✓ розуміння традицій рідної літератури
- ✓ увиразнення закономірностей розвитку інонаціональних літератур
- ✓ формування поняття про єдність світового літературного процесу

